

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Управління ціновою політикою»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом

2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Управління закладами охорони здоров'я та фармацевтичним бізнесом» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 2 від 22 грудня 2022 року).

Розробники:

завідувач кафедри, к.е.н., доц. Рудінська О. В.
 професор кафедри, д.е.н., проф. Криленко В. І.
 доцент кафедри, к.е.н., доц., Князькова В.Я.
 доцент кафедри, к.е.н., доц. Кусик Н. Л.
 доцент кафедри, к.мед.н. Бусел С.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту охорони здоров'я
 Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри

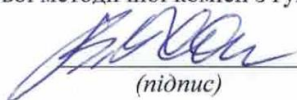
 Олена РУДІНСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП

 Вікторія БОРИЩ

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з гуманітарних дисциплін ОНМедУ
 Протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін ОНМедУ

 (підпис)

Володимир ХАНЖИ
 (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри
 Протокол № 1 від "26" "08" 2024 р.

Завідувач кафедри

 Олена Рудінська
 (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри
 Протокол № ___ від "___" "___" 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: немає	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>	<i>Заочна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 2</i>	<i>Рік підготовки: 1</i>
		<i>Семестр: III</i>	<i>Семестр: II</i>
	Спеціальність 073 «Менеджмент»	<i>Лекції (18 год.)</i>	<i>Лекції (4 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>	<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (24 год.)</i>	<i>Практичні (6 год.)</i>
	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Лабораторні (0 год.)</i>	<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (48 год.)</i>	<i>Самостійна робота (80 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні</i>	<i>у т.ч. індивідуальні</i>
<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>		<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей з теорії формування ціни на медичні послуги та набуття навичок з управління ціновою політикою закладу охорони здоров'я, яка є поєднанням вибору виду цінової політики медичного закладу на основі його маркетингових цілей та визначення найбільш ефективних методів встановлення цін на медичні послуги.

Завдання:

теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань функціонування системи цін в цілому в економіці, ринкових цін на медичні послуги, включаючи знижки та надбавки до ціни та максимізації прибутку закладу охорони здоров'я шляхом оптимізації його цінової політики, а саме:

- ознайомлення з функціями, структурою та класифікацією цін;
- використання ціноутворення в комерційній діяльності медичних закладів;
- дослідження цінової політики закладу охорони здоров'я;
- вивчення ролі держави у процесах ціноутворення;
- вивчення ролі витрат та інших фінансових показників при ціноутворенні;
- оволодіння підходами та методами ціноутворення в медичній галузі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

ЗК.5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК 8. Здатність знати та розуміти предметну область та професійну діяльність.

ЗК 9. Здатність до адаптації та прийняття обґрунтованого рішення в новій ситуації.

Спеціальних (СК):

- СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.
- СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
- СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.
- ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень у непередбачуваних умовах
- ПРН 7. Організувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:**Знати:**

- загальну характеристику системи цін, їх основні види та функцій;
- склад ціни та формування її елементів
- концепції та методи ринкового ціноутворення;
- методологію розробки цінової політики та стратегії медичного закладу;
- цілі та методи державного регулювання цін, його впливу на процес діяльності закладу охорони здоров'я;
- особливостей ціноутворення у медичній галузі.

Вміти:

- визначати вплив цінової політики медичного закладу на його прибутковість;
- розкривати сутність структурних елементів нормативної калькуляції товару;
- вміти класифікувати витрати на змінні та постійні для потреб ціноутворення;
- застосовувати на практиці знання щодо формування цінової політики і стратегії підприємства;
- володіти інструментарієм, необхідним для виробки ефективних цінових рішень;
- обирати методи ціноутворення в залежності від ринкових умов, сфери і цілей діяльності медичного закладу;
- ефективно використовувати ці методи на практиці.

3. Зміст навчальної дисципліни**Тема 1. Суть і функції ціни. Система цін та їх класифікація.**

Роль ціни в умовах ринкової економіки. Характеристика ринку медичних товарів та послуг. Основні принципи функціонування ринку. Класифікація ринків. Функції ринку. Сегменти ринку охорони здоров'я. Суб'єкти ринку охорони здоров'я. Попит, пропозиція, ціна на ринку охорони здоров'я, механізм їх взаємодії. Специфіка ринку медичних послуг. Фактори ціноутворення: базові (некон'юнктурні), кон'юнктурні, регулюючі; внутрішні і зовнішні. Види медичних послуг та медичної практики. Класифікаційні ознаки медичної послуги та її відмінні характеристики. Види цін на ринку медичних послуг. Функції ціни: інформаційна, регулююча, стимулююча, розподільча (перерозподільча).

Тема 2. Рівень, склад, структура і динаміка ціни. Фактори, що впливають на формування цінової політики.

Елементний склад ціни. Структура ціни на медичні послуги. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на формування ціни на медичні послуги. Витрати медичного закладу та їх класифікація. Формування цін з урахуванням попиту на медичні послуги. Маркетингова

діяльність в медицині.

Тема 3. Основні методи ціноутворення.

Витратні методи ціноутворення. Методи встановлення ціни на основі собівартості. Методи встановлення ціни на основі прибутку. Ціннісні методи ціноутворення. Метод ціноутворення на основі відчутної цінності товару. Методи ціноутворення на основі споживчої вартості товару. Параметричні методи ціноутворення. Метод питомої ціни. Ціновий метод балів. Ціновий метод регресії. Агрегатний метод. Метод експертної оцінки. Ринкові методи ціноутворення. Методи визначення ціни з орієнтацією на попит. Методи визначення ціни з орієнтацією на конкуренцію.

Тема 4. Стратегія ціноутворення і цінова політика закладу охорони здоров'я.

Цілі та задачі функціонування закладу охорони здоров'я. Способи оптимізації ціни.

Цінова політика, її цілі. Стратегія ціноутворення закладу охорони здоров'я. Оперативно-тактичні інструменти ціноутворення. Формування цінової політики закладу охорони здоров'я. Основні елементи і етапи розробки цінової політики медичного закладу. Основні елементи, при встановленні ціни на медичні послуги медичного закладу для досягнення його стратегічних цілей: цінові очікування, цінове сприйняття, довіра до цін, задоволеність цінам, ціновий імідж.

Тема 5. Принципи ціноутворення та особливості формування цін на медичні послуги та лікарські засоби.

Етапи ціноутворення: встановлення цілей та завдань ціноутворення; визначення попиту на медичні послуги; оцінка витрат; аналіз цін на медичні послуги конкурентів; вибір методу ціноутворення; встановлення остаточної ціни на медичні послуги.

Тема 6. Методи ціноутворення у галузі охорони здоров'я.

Методи встановлення цін відповідно цілей цінової стратегії закладу охорони здоров'я на ринку: метод проникнення на ринок, метод наслідування конкурентів, метод «зняття вершків», метод престижної ціни, метод психологічної ціни. Єдина уніфікована методика розрахунку вартості медичних послуг, амбулаторно-поліклінічного та стаціонарного лікування. Структурні підрозділи лікувально-профілактичних закладів. Вхідні та вихідні економічні та медико-статистичні дані для розрахунку собівартості структурних підрозділів. Методи розрахунку собівартості. Розрахунок собівартості діагностичних, лабораторних, консультативних, лікувальних та профілактичних послуг структурних підрозділів другої групи, які надають дві і більше послуг.

Тема 7. Державна цінова політика та її вплив на діяльність медичного закладу.

Необхідність і завдання державного регулювання цін. Повноваження органів влади в регулюванні цін. Сфера державного регулювання цін у ринковій економіці та її залежність від стабільного розвитку господарства країни. Прямі і непрямі методи державного регулювання цін. Методи прямого регулювання цін: фіксовані ціни, регулювання рівня рентабельності і розміру ціни, обмеження торгової націнки, декларування цін. Бюджетно-фінансові методи непрямого регулювання цін. Законодавча основа державного регулювання цін в Україні. Розподіл повноважень із встановлення цін між органами виконавчої влади. Державний контроль над цінами. Вплив державної цінової політики на діяльність медичного закладу.

Тема 8. Питання ціноутворення у медичних закладах під впливом цифровізації.

Цифрова трансформація у медичній сфері. Розвиток інноваційних цифрових технологій, його вплив на підвищення попиту на медичні послуги в сфері охорони здоров'я та збільшення витрат на медичне обслуговування. Оцінювання впливу цифрової

трансформації на надання медичних послуг та прийняття рішень щодо обрання політики та стратегії ціноутворення на різних рівнях системи охорони здоров'я.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Тема 1. Суть і функції ціни. Система цін та їх класифікація.	10	2	0	2	0	6
Тема 2. Рівень, склад, структура і динаміка ціни. Фактори, що впливають на формування цінової політики.	10	2	0	2	0	6
Тема 3. Основні методи ціноутворення.	10	2	0	2	0	6
Тема 4. Стратегія ціноутворення і цінова політика закладу охорони здоров'я.	14	2	0	2	0	10
Тема 5. Принципи ціноутворення та особливості формування цін на медичні послуги.	9	1	0	2	0	6
Тема 6. Методи ціноутворення у галузі охорони здоров'я.	9	1	0	2	0	6
Тема 7. Державна цінова політика та її вплив на діяльність медичного закладу.	15	1	0	4	0	10
Тема 8. Питання ціноутворення у медичних закладах під впливом цифровізації.	13	1	0	2	0	10
Усього годин	90	12	0	18	0	60

Заочна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Тема 1. Суть і функції ціни. Система цін та їх класифікація.	11	1	0	0	0	10
Тема 2. Рівень, склад, структура і динаміка ціни. Фактори, що впливають на формування цінової політики.	11	0	0	1	0	10
Тема 3. Основні методи ціноутворення.	12	1	0	1	0	10
Тема 4. Стратегія ціноутворення і цінова політика закладу охорони здоров'я.	11	0	0	1	0	10
Тема 5. Принципи ціноутворення та особливості формування цін на медичні послуги.	11	0	0	1	0	10
Тема 6. Методи ціноутворення у галузі охорони здоров'я.	12	1	0	1	0	10
Тема 7. Державна цінова політика та її вплив на діяльність медичного закладу.	12	1	0	1	0	10
Тема 8. Питання ціноутворення у медичних закладах під впливом цифровізації.	10	0	0	0	0	10
Усього годин	90	4	0	6	0	80

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Суть і функції ціни. Система цін та їх класифікація.	2	1
2.	Тема 2. Рівень, склад, структура і динаміка ціни. Фактори, що впливають на формування цінової політики.	2	
3.	Тема 3. Основні методи ціноутворення.	2	1
4.	Тема 4. Стратегія ціноутворення і цінова політика закладу охорони здоров'я.	2	
5.	Тема 5. Принципи ціноутворення та особливості формування цін на медичні послуги.	1	
6.	Тема 6. Методи ціноутворення у галузі охорони здоров'я.	1	1
7.	Тема 7. Державна цінова політика та її вплив на діяльність медичного закладу.	1	1
8.	Тема 8. Питання ціноутворення у медичних закладах під впливом цифровізації.	1	
	Разом	12	4

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Суть і функції ціни. Система цін та їх класифікація.	2	1
2.	Тема 2. Рівень, склад, структура і динаміка ціни. Фактори, що впливають на формування цінової політики.	2	1
3.	Тема 3. Основні методи ціноутворення.	2	1
4.	Тема 4. Стратегія ціноутворення і цінова політика закладу охорони здоров'я.	2	1
5.	Тема 5. Принципи ціноутворення та особливості формування цін на медичні послуги.	2	1
6.	Тема 6. Методи ціноутворення у галузі охорони здоров'я.	2	1
7.	Тема 7. Державна цінова політика та її вплив на діяльність медичного закладу.	4	
8.	Тема 8. Питання ціноутворення у медичних закладах під впливом цифровізації.	2	
	Разом	18	6

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Суть і функції ціни. Система цін та їх класифікація.	6	10
2.	Тема 2. Рівень, склад, структура і динаміка ціни. Фактори, що впливають на формування цінової політики.	6	10
3.	Тема 3. Основні методи ціноутворення.	6	10
4.	Тема 4. Стратегія ціноутворення і цінова політика закладу охорони здоров'я.	10	10
5.	Тема 5. Принципи ціноутворення та особливості формування цін на медичні послуги.	6	10
6.	Тема 6. Методи ціноутворення у галузі охорони здоров'я.	6	10
7.	Тема 7. Державна цінова політика та її вплив на діяльність медичного закладу.	10	10
8.	Тема 8. Питання ціноутворення у медичних закладах під впливом цифровізації.	10	10
	Разом	60	80

7. Методи навчання

Лекційні заняття:

- мультимедійні засоби, на яких транслюють презентації лекцій у форматі Microsoft PowerPoint

- дистанційні технології – використання хмарного додатку Teams ліцензійного пакету Microsoft Office, застосування програми для адміністрування опитування Google Forms яка входить в офісний набір Google Drive.

Практичні заняття:

- словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
 - наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації);
 - практичні методи: кейс-стаді, вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункових).

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
 - самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
 - письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункових) за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуального завдання;
 - тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії поточного оцінювання навчальної діяльності на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 80% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Оцінювання індивідуального завдання:

- Оцінювання якості виконання індивідуального завдання:
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка доповіді, презентації та захисту індивідуального завдання
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка участі здобувача в оцінці інших індивідуальних завдань та їх критичний аналіз:
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за індивідуальне завдання є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5,0 - 4,0 - 3,0 – 2,0), яка округлюється за методом

статистики.

**Критерії оцінювання індивідуального завдання
«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЦІНОВОЮ ПОЛІТИКОЮ В
ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ»**

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, чітко поставлена проблема та проаналізовано її причини, визначено шляхи вирішення проблем та вдосконалення практики ціноутворення; адекватність розроблених управлінських рішень меті та завданням доповіді, глибина структуризації запропонованих заходів, наявність обґрунтованої власної точки зору автора, підбиття підсумків з усіх висвітлених проблем, безпосередній зв'язок висновків з результатами дослідження, зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; здобувач формулює самостійні ґрунтовні судження, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Добре «4»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, поставлена проблема дослідження та визначено шляхи її вирішення; адекватно розроблено управлінські рішення, запропоновані конкретні заходи, підбито підсумки з усіх висвітлених проблем. Присутні незначні порушення; аналіз самостійний, але містить незначні неточності; здобувач добре пояснює матеріал, формулює самостійні висновки; інформація у презентації подана переважно із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Задовільно «3»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, проблема дослідження поставлена нечітко; управлінські рішення розроблено без конкретизації заходів, підсумки не підбито; аналіз лише теоретичний, описовий та містить неточності; здобувач пояснює матеріал не впевнено, формулює лише загальні висновки (або взагалі не може їх сформулювати), інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
Незадовільно «2»	Індивідуальне завдання не виконано. Не зараховуються індивідуальні завдання та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав

індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 60,0 і не має академічної заборгованості.

Здобувачі денної форми навчання допускаються до участі в екзаменаційній сесії, якщо вони не мають заборгованості за попередній семестр і до початку екзаменаційної сесії виконали види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни (виконання індивідуального завдання).

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з одним десятковим знаком після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Бали за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертуються з традиційної чотирибальної шкали за абсолютними критеріями у бали за 200-бальною шкалою, які наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна оцінка	Багатобальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету програмою «Контингент».

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методична розробка до лекцій з навчальної дисципліни
- Методична розробка до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні (практичні) завдання за темами дисципліни
- Тестові завдання за темами дисципліни

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Роль ціни в умовах ринкової економіки. Характеристика ринку медичних товарів та послуг. Основні принципи функціонування ринку.
2. Класифікація ринків медичних товарів та послуг. Функції ринку.
3. Сегменти ринку охорони здоров'я. Суб'єкти ринку охорони здоров'я. Попит, пропозиція, ціна на ринку охорони здоров'я, механізм їх взаємодії. Специфіка ринку медичних послуг.
4. Фактори ціноутворення: базові (некон'юнктурні), кон'юнктурні, регулюючі; внутрішні і зовнішні. Види медичних послуг та медичної практики.
5. Класифікаційні ознаки медичної послуги та її відмінні характеристики.

6. Види цін на ринку медичних послуг.
7. Функції ціни: інформаційна, регулююча, стимулююча, розподільча (перерозподільча).
8. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на формування ціни на медичні послуги.
9. Елементний склад ціни. Структура ціни на медичні послуги. Витрати медичного закладу та їх класифікація.
10. Формування цін з урахуванням попиту на медичні послуги. Маркетингова діяльність в медицині.
11. Витратні методи ціноутворення. Методи встановлення ціни на основі собівартості. Методи встановлення ціни на основі прибутку.
12. Ціннісні методи ціноутворення. Метод ціноутворення на основі відчутної цінності товару. Методи ціноутворення на основі споживчої вартості товару.
13. Параметричні методи ціноутворення. Метод питомої ціни. Ціновий метод балів. Ціновий метод регресії. Агрегатний метод. Метод експертної оцінки.
14. Ринкові методи ціноутворення. Методи визначення ціни з орієнтацією на попит. Методи визначення ціни з орієнтацією на конкуренцію.
15. Цілі та задачі функціонування закладу охорони здоров'я. Способи оптимізації ціни.
16. Цінова політика, її цілі. Стратегія ціноутворення закладу охорони здоров'я.
17. Оперативно-тактичні інструменти ціноутворення. Формування цінової політики закладу охорони здоров'я. Основні елементи і етапи розробки цінової політики медичного закладу.
18. Основні елементи при встановленні ціни на медичні послуги медичного закладу для досягнення його стратегічних цілей: цінові очікування, цінове сприйняття, довіра до цін, задоволеність цінам, ціновий імідж.
19. Етапи ціноутворення: встановлення цілей та завдань ціноутворення; визначення попиту на медичні послуги; оцінка витрат; аналіз цін на медичні послуги конкурентів; вибір методу ціноутворення; встановлення остаточної ціни на медичні послуги.
20. Методи встановлення цін відповідно цілей цінової стратегії закладу охорони здоров'я на ринку: метод проникнення на ринок, метод наслідування конкурентів, метод «зняття вершків», метод престижної ціни, метод психологічної ціни.
21. Єдина уніфікована методика розрахунку вартості медичних послуг, амбулаторно-поліклінічного та стаціонарного лікування. Структурні підрозділи лікувально-профілактичних закладів. Вхідні та вихідні економічні та медико-статистичні дані для розрахунку собівартості структурних підрозділів.
22. Методи розрахунку собівартості. Розрахунок собівартості діагностичних, лабораторних, консультативних, лікувальних та профілактичних послуг структурних підрозділів другої групи, які надають дві і більше послуг.
23. Необхідність і завдання державного регулювання цін. Повноваження органів влади в регулюванні цін. Сфера державного регулювання цін у ринковій економіці та її залежність від стабільного розвитку господарства країни.
24. Прямі і непрямі методи державного регулювання цін. Методи прямого регулювання цін: фіксовані ціни, регулювання рівня рентабельності і розміру ціни, обмеження торгової націнки, декларування цін.
25. Бюджетно-фінансові методи непрямого регулювання цін. Законодавча основа державного регулювання цін в Україні. Розподіл повноважень із встановлення цін між органами виконавчої влади.
26. Державний контроль над цінами. Вплив державної цінової політики на діяльність медичного закладу.
27. Цифрова трансформація у медичній сфері. Розвиток інноваційних цифрових технологій, його вплив на підвищення попиту на медичні послуги в сфері охорони здоров'я та збільшення витрат на медичне обслуговування.

28. Оцінювання впливу цифрової трансформації на надання медичних послуг та прийняття рішень щодо обрання політики та стратегії ціноутворення на різних рівнях системи охорони здоров'я.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Бакунов О.О, Кучеренко Ю.О. Цінова політика підприємства: навч. посіб. Донецьк: ДонНУЕТ. 2016. 111 с.
2. Колесніков О. В. Ціноутворення: навч. посіб., 4-е видання. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 156 с.
3. Лисак О. І., Андреева Л. О., Тебенко В. М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 193 с.
4. Макаренко Н.О., Лищенко М.О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи: навч. посіб. Буринь: ПП «Буринська районна друкарня», 2020. 129 с.
5. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
6. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
7. Шульга О. А. Ціноутворення: курс лекцій: навч. посіб. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. 110 с.
8. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
9. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
12. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2015 № 5007-VI, зі змінами і доп. ВРУ. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
13. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 № 2464-VI.
14. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>

Додаткова:

1. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я: навчально-методичний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України, 2011. 134 с.
2. Баєва О.В., Чебан В.І. Економіка та підприємництво в охороні здоров'я: навчальний посібник. Чернівці: БДМУ, 2013. 360 с.
3. Борщ В.І. Дослідження функціональної системи управління фінансовими в сфері охорони здоров'я України. *Ринкова економіка: сучасна теорія та практика управління*. 2020. Том 19. Вип. 2 (45). С. 144-168. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2\(45\).201428](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2(45).201428).
4. Борщ В.І. Ринок охорони здоров'я України: аналіз сучасного стану та тенденції розвитку. *Ринкова економіка: сучасна теорія та практика управління*. 2020. Том 19. Вип. 1 (44). С. 140-159. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.1\(44\).198360](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.1(44).198360).
5. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В.

Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. Вінниця: Нова Книга, 2010. 288 с.

6. Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. Економіка охорони здоров'я: навчальний посібник. Полтава, 2017. 114 с.

7. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 480 с.

8. Малініна Н.М. Ціни і ціноутворення: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2015. 63 с.

9. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.

10. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.

11. Пінішко В.С., Рудницька О.С., Юсипович О.І. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. 191 с. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 96 с.

12. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.

13. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика: навч.-метод. посіб. Київ: КНЕУ, 2006. 247 с.

Управління підприємницькою діяльністю в галузі охорони здоров'я: монографія / О.В. Баєва, М.М. Білинська, Л.І. Жаліло та ін.; за ред. О.В. Баєвої, І.М. Солоненка. Київ: МАУП, 2007. 376 с.

14. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. Київ: Кондор. 2008. 195 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: <https://www.who.int/> .

2. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: <https://www.who.int/europe/home?v=welcome>

3. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=242>

4. Державний заклад «Центр громадського здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>

5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>

6. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>

7. Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.dec.gov.ua/>

8. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

9. Одеська обласна державна адміністрація: офіційний веб-сайт. URL: <https://oda.od.gov.ua/>

10. Департамент охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації: офіційний веб-сайт. URL: <https://mednet.od.gov.ua/>

11. Одеська міська рада: офіційний веб-сайт. URL: <https://omr.gov.ua/>

12. Департамент охорони здоров'я Одеської міської ради: офіційний веб-сайт. URL: <http://medportal.odessa.ua/>

13. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Головне управління статистики в Одеській області: офіційний веб-сайт. URL: <http://od.ukrstat.gov.ua/>

15. Державна казначейська служба України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
16. Державна аудиторська служба України: офіційний веб-сайт. URL: <https://dasu.gov.ua/>
17. Південний офіс Державної аудиторської служби України: офіційний веб-сайт. URL: <https://od.dasu.gov.ua/>
18. Медичний світ: професійна газета. URL: <https://medsvit.org/>
19. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL: <https://medexpert.ua/>
20. Національна академія медичних наук України. URL: <https://amnu.gov.ua/>